

Pestprotocol

Van Asch van Wijckschool

Mei 2017

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Het doel van dit pestprotocol.....	2
1. Pesten op school	3
1.1 Het verschil tussen plagen en pesten	3
1.2 Het probleem dat pesten heet.	3
1.3 Hoe willen wij omgaan met veiligheid in de school?	3
1.4 Mogelijke oorzaken van pestgedrag	4
1.5 Online pesten	4
2. De vijfsporenaanpak	5
Preventieve maatregelen.....	5
3. Aanpak van ruzies en pestgedrag in 4 stappen.....	6
4. Consequenties	7
5. Websites.....	8
Bijlage 1	9
Signalen van pesterijen kunnen zijn:.....	9
Probleemgedragingen/signaalgedragingen(ingedeeld in leeftijd)	9
Bijlage 2	11
Bijlage 2	12
Bijlage 3	13

Voorwoord

Pesten op school komt helaas op iedere school voor, ook bij ons op school. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school ook serieus aanpakken.

Het doel van dit pestprotocol.

Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en met plezier naar school gaan.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Dit pestprotocol sluit goed aan bij ons gedragsprotocol. In het gedragsprotocol beschrijven wij hoe we omgaan met ongewenst gedrag.

In het pestprotocol zoomen wij verder in op pestgedrag en beschrijven wij ook welke procedure de school doorloopt als er een pestgeval is. Wij maken gebruik van 'De vijfsporenaanpak bij pesten', ontwikkeld door psycholoog en expert sociale veiligheid Bob van der Meer. Ook kan er advies gevraagd worden aan de anti-pestcoördinator binnen de school of aan externe instanties.

Leerkrachten en de MR onderschrijven gezamenlijk dit protocol.

1. Pesten op school

1.1 Het verschil tussen plagen en pesten

Plagen	Pesten
Gebeurt spontaan	Gebeurt met opzet: de pestkop weet Vooraf wie hij/zij zal pesten en op welke manier
Heeft geen kwade bijbedoeling	Wil iemand bewust kwetsen of kleineren
Duurt niet lang, gebeurt niet vaak	Kan lang blijven duren, gebeurt meer dan eens en regelmatig. Houdt niet vanzelf op.
Speelt zich af tussen gelijken	De strijd is ongelijk, de pestkop heeft altijd de bovenhand. De pestkop voelt zich machtig als het slachtoffer zich machteloos voelt
Is meestal te verdragen of zelfs plezierig, maar kan ook kwetsen.	De pestkop heeft geen positieve bedoeling, wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
Is meestal 1 tegen 1	Meestal een groep tegenover 1 slachtoffer
De rollen liggen niet vast	Heeft een vaste structuur. De pestkoppen zijn meestal dezelfde en de slachtoffers ook. Als de slachtoffers wegvallen, kan de pestkop wel op zoek gaan naar een ander slachtoffer.
De eventuele pijn is draaglijk	Als er niet op tijd iets aan wordt gedaan, kunnen de lichamelijke en geestelijke gevolgen ingrijpend zijn en lang nawerken.
De vriendschap wordt hervat	Het is niet makkelijk om na het pesten een goede relatie op te bouwen
Het blijft lid van de groep	Het gepeste kind is geïsoleerd, voelt zich eenzaam en voelt dat hij/ zij niet meer bij de groep hoort.
De sfeer in de groep blijft goed	Geeft een dreigend, onveilig gevoel in de groep. Iedereen is angstig omdat ze bang zijn de volgende te zijn die gepest zal worden.

1.2 Het probleem dat pesten heet.

De piek van het pesten ligt tussen de 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest. Een pestprotocol alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp 'veiligheid' regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

1.3 Hoe willen wij omgaan met veiligheid in de school?

1. Het gezamenlijk maken van afspraken en regels door de leerlingen aan het begin van elk schooljaar.
2. Het voorbeeld van de leerkracht (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies door rustig praten worden opgelost. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd.
3. Elk schooljaar plannen we een themaweek rond het 'veilig voelen' in de school.
4. We werken structureel met een methode voor sociaal emotionele vorming (Leefstijl).
5. Ieder schooljaar wordt in groep 5 een Rots en Water-training gegeven. Incidenteel kan dit ook in andere groepen ingezet worden.

1.4 Mogelijke oorzaken van pestgedrag

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit(buitengesloten worden)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt;
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan;
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.

1.5 Online pesten

Pesten is niet iets wat alleen in 'real life' voor komt. Veel pestgedrag speelt zich af online. Op de digitale snelweg is een ongeremdheid in wat je wel en niet zegt. Bovendien is anonimiteit soms een stimulans vervelende geintjes uit te halen. Je kunt iemand een dreigmailtje sturen zonder dat de ontvanger weet wie de afzender is. De effecten van cyberpesten zijn erger voor kinderen. Door het gebrek aan face to face contact is de drempel laag om agressieve en harde taal te gebruiken. Het vaak anonieme en ongrijpbare karakter maakt dat kinderen niet kunnen reageren. Ook al vindt het pesten buiten de school plaats, effecten spelen binnen de school door. Er ontstaat een onveilig klimaat en schoolresultaten lijden eronder.

2. De vijfsporenaanpak

2.1 Preventieve maatregelen

Ter voorkoming van pestgedrag zijn in onze school de Gouden Regels opgesteld. Deze afspraken gelden voor de hele school:

1. Iedereen hoort erbij.
2. Voor groot en klein zullen wij aardig zijn!
3. We praten rustig met elkaar.
4. Hier op school spelen, leren en werken wij met elkaar.
5. We zijn rustig op de gang.
6. Wij vinden het fijn als de kinderen op tijd zijn.
7. Wees zuinig op het materiaal, want het is van ons allemaal!

In iedere klas wordt gewerkt met Leefstijl: een methode voor sociaal emotionele vorming.

2.2 Vijfsporenaanpak

In het geval van pesten handelen wij volgens de vijfsporenaanpak.

Dit wil zeggen dat we de vijf betrokkenen/vijf sporen bij pesten betrekken in het oplossen hiervan.

De betrokkenen bij het pesten op school zijn onder te verdelen in 5 groepen:

- de pester(s)
- het slachtoffer
- de meelopers / omstanders
- de leerkracht
- de ouders

De pester(s)

De groepsleerkracht praat met de pester(s). In dit gesprek worden de gevolgen van het pesten besproken. Ook wordt de pester geholpen om zich aan de regels te houden en de relaties met andere kinderen te verbeteren.

Het slachtoffer

Uiteraard moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, op zelfverdediging, kanjertraining goede interventies.

De meelopers / omstanders

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk: Pesten aan de orde stellen in de klas bijvoorbeeld door aandacht voor dit pestprotocol en het onderwerp regelmatig terug te laten komen.

De leerkracht: op groepsniveau

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door de intern begeleider die, als het nodig is, ook buiten de klas met individuele kinderen of met groepjes kinderen aan de slag gaat.

De ouders

De ouders worden op de hoogte gesteld van het pesten. Desnoods zal er een door school georganiseerd gesprek plaatsvinden met alle ouders uit de groep om te praten over de oplossing. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

3. Aanpak van ruzies en pestgedrag in 4 stappen.

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

Eerst wordt er gekeken of de leerlingen zelf tot een oplossing kunnen komen.

Stap 2

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en de verliezer of de zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. Indien wenselijk kan de leerkracht de intern begeleider op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.

Stap 3

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Binnen één week vindt eerste evaluatie plaats. Leerkracht zal nauwkeurig observeren. Bij herhaling van pesterijen/ ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie: Consequenties)

Stap 4

Bij herhaaldelijk ruzie /pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). Ook wordt de naam van de ruziemaker /pester en het voorval in Esis (LVS) genoteerd. Bij iedere melding in Esis worden de ouders op de hoogte gebracht van de ruzie/ het pestgedrag. Tevens wordt de directeur ingelicht en zal deze aanwezig zijn bij het gesprek met de ouders.

4. Consequenties

De consequenties zijn opgebouwd in 5 fases, afhankelijk hoe lang de pester door blijft gaan met zijn/haar gedrag en hier geen verbetering in vertoont:

Fase 1

- Een of meerder pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht en zijn / haar rol in het pestprobleem
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij /zij met het gepeste aandoet
- Afspraken maken komt aan het eind van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Fase 2

Een gesprek met de directeur, leerkracht en ouders als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een eind aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in Esis en de school heeft al het mogelijke gedaan om een eind te maken aan het pestprobleem.

Fase 3a

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals het schoolmaatschappelijk werk, de schoolarts, de wijkagent etc.

Fase 3b

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 4

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

5. Websites

Meer informatie over het tegengaan van pesten is te vinden op:

Pesten:

www.pestweb.nl

www.pesten.nl

www.stoppesten.nu

Methode Leefstijl:

www.leefstijl.nl

School en Veiligheid:

www.schoolenveiligheid.nl

Bijlage 1

Signalen van pesten kunnen zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- Zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Briefje doorgeven
- Beledigen
- Opmerkingen maken over kleding
- Isoleren
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- Op weg naar huis achterna rijden
- Naar het huis van het slachtoffer gaan
- Bezittingen afpakken
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- Systematisch of meerdere keren door / naar dezelfde persoon

Probleemgedragingen/signaalgedragingen(ingedeeld in leeftijd)

Van 0 tot 4

- Veel huilen.
- Overdreven aandachttrekken, de zin willen hebben en doordrijven.
- Druk, over beweeglijk, niet stil kunnen zitten.
- Impulsief gedrag.
- Niet kunnen luisteren.
- Agressief zijn naar andere kinderen: bijten, slaan, schoppen, haren trekken en niet gevoelig zijn voor correctie.
- Veel uitdagen.
- Niet met andere kinderen samen kunnen spelen.
- Seksuele en agressieve spelletjes.
- Speelgoed kapot maken.

Van 4 tot 12

- Afwijkend gedrag van wat voor het kind, de leeftijd en de situatie normaal is.
- Afwijkende ideeën over wat wel en niet mag.
- Ernstig ongehoorzaam zijn / autoriteitsgevoelig gedrag vertonen.
- Liegen bij aanhouding / verhoren en geen autoriteitsgevoelig gedrag vertonen.
- Onverschilligheid t.a.v. ouderen/ouders/agenten.
- Vernielingen en vandalisme.
- Agressief zijn naar andere kinderen en met agressie problemen oplossen.
- Pestgedrag vertonen/ gepest worden.
- Impulsief gedrag als brandjes stichten.
- (kleine) diefstallen.
- Drugs en alcoholgebruik.
- Spijbelgedrag.
- Slechte motivatie, negatieve houding en slechte resultaten op school .
- Ongunstig schoolklimaat.
- Liegen.
- Laag zelfbeeld.
- Seksueel uitdagen naar andere kinderen en volwassenen.
- Weinig vrienden hebben of erg groepsgevoelig zijn.
- Angstig, bang en stressgevoelig zijn.

- Niet even alleen durven zijn.
- Weglopen van huis.
- Eenzaam voelen/ontbreken van steun.
- Veel praten over dood en dood willen.
- Veel gezinsconflicten.

Kanttekening:

- Deze lijst is een globale richtlijn en is niet volledig.
- Sommige items zijn op zich een direct probleem of delict.
- Sommige items op zich hoeven nog geen aanleiding te geven om je ongerust te maken.
- Een combinatie van meerdere items zou wel eens een aanleiding kunnen zijn dat er meer aan de hand is.
- Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden. De regels die binnen school zijn afgesproken worden ook naar de ouders gecommuniceerd.

Bijlage 2

Begeleiden van de gepeste leerling

- Medeleven tonen, *serieus nemen*, luisteren en vragen hoe en door wie er gepest wordt;
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten;
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die de pester wil uitlokken. Laat de leerling inzien dat hij/zij op een andere manier kan reageren;
- Zoeken naar en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld zich niet afzonderen;
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;
- Nagaan welke oplossing de leerling zelf wil;
- Sterke kanten van de leerling benadrukken;
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt;
- Praten met de ouders van de gepeste leerling;
- Het gepeste kind niet over beschermen. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Bijlage 3

Begeleiden van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
- Laten inzien wat het effect van zijn /haar gedrag is voor de gepeste;
- Excuses aan laten bieden;
- In laten zien welke sterke/leuke kanten de gepeste heeft;
- Pesten is verboden. Wij houden ons aan deze regel;
- Straffen als het kind wel pest, belonen als het kind zich aan de regels houdt;
- Kinderen leren om niet meteen kwaad te worden, leren beheersen, de "stop-eerst-nadenken-houding" of een andere manier van gedrag aanleren; Contact tussen ouders en school. Elkaar informeren en overleggen;
- Inleven in het kind
- Zoeken naar een sport of club waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen ook leuk kan zijn;
- Inschakelen van hulp zoals SOVA training, SMW, jeugdzorg, huisarts

Bijlage 4

Adviezen aan de ouders

Ouders van het gepeste kind

- Houdt de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- Als het pesten niet op school gebeurt maar op straat, probeer dan contact op te nemen met de ouders van de pester om het bespreekbaar te maken;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken;
- Door positieve stimulering en schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde komt aan het pesten.

Ouders van de pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus;
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met anderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind voor anderen op te komen;
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.